

Efekt të mirë në mjekimin e parodontopative, siç pohon dhe vetë autorja, japin masat komplekse, lokale dhe të përgjithshme, terapeutike, kirurgjike dhe ortopedike. I parë nga ky këndvështrim, monografia trajton vetëm një anë të këtij problemi, vetëm mjekimin ortopedik. Ajo do të ishte e plotë dhe do të trajtonte në tërë kompleksitetin e vet këtë patologji nëse do të trajtohej njëherësh dhe mjekimi terapeutik dhe kirurgjik, që, sigurish, do të plotësohej nga specialistët përkatës. Një gjë e tillë, mendoj se do t'ia shtonte vlerat punimit dhe do ta bënte të përdorshëm për të gjithë masën e stomatologëve tanë.

Doc. Foto Toti

RECENSION

I LIBRIT «VEPRIMI I RREZATIMEVE JONIZUESE MBI SISTEMIN E GJAKUT»

Kohët e fundit, në libraritë e vendit është vënë në qarkullim libri i KSHM Gjergji Aleksi «Veprimi i rrezatimeve jonizuese mbi sistemin e gjakut». Ai ndahet në dy pjesë: në të parën, prej 32 faqesh, ku flitet mbi të dhënat e përgjithshme të sëmundjes akute të rrezes, dhe në të dytën, prej 153 faqesh, mbi rezultatet e punimit. 7 faqet e fundit i zënë përfundimet e përgjithshme. Libri mbyllet me literaturën prej 225 burimesh, një pjesë e të cilave është e autorëve vendas. Pjesa më e rëndësishme e librit padyshim, është e dyta, ku trajtohen me imtësi metodika e punimit dhe rezultatet e vjela. Punimi është eksperimental, i realizuar në 251 kafshë, 196 qen dhe 55 lepuj, të ndarë në 3 seri me grupe kontrolli të rrezatuara me dozë nga 100-1500 rëntgen. Libri është i pajisur me 25 pasqyra dhe 80 grafikë, që paraqesin ecurinë e elementeve të gjakut periferik e qendror.

Ndryshimet e sistemit të gjakut në sëmundjen akute të rrezes zënë vendin kryesor gjatë gjithë ecurisë së sëmundjes, sepse ky është një nga sistemet më të ndjeshme ndaj rrezatimeve jonizuese. Shpeshherë tërësia e ndryshimeve sasiore e cilësore, që pësojnë elementet e gjakut qendror e periferik në s.a.r., shpreh sasinë e dozës së menjëhershme të rrezatimit dhe shkallën e sëmundjes. Rrjedhimisht, ekziston një lidhje e ngushtë midis përcaktimeve të elementeve të gjakut dhe klinikës së sëmundjes. Të dhënat që merren kanë rëndësi orientuese jo vetëm për dozat e marra, por edhe për klinikën, mjekimin dhe prognozën e sëmundjes. Ky problem kaq i rëndësishëm mund të zgjidhet, ashtu siç thotë autori, nëpërmjet përdorimit të të ashtuquajturve «dozimetra» ose «indikatore biologjike», prej të cilëve të volitshëm, të shpejtë dhe përafërsisht të përpiktë paraqiten indikatorët e gjakut periferik, siç janë leukocitet, neutrofilet, limfocitet, trombocitet, retikulocitet etj. Pra, autori trajton problemin e ndryshimeve biologjike në qelizë, çka lidhet edhe me mekanizmin e dëmtimit qelizor që sot përbën thelbin e problemeve të radiobiologjisë. Mjaft bindëse për vlerën dhe ekzaktësinë e këtij punimi është shifra 21627 analiza të bëra të gjakut periferik e qendror.

Autori në punimin e tij vërtetoi në mënyrë origjinale reaksionin fazor karakteristik të ndryshimeve të elementeve të gjakut periferik, sidomos në serinë e bardhë. Këtu ai pa se të gjithë elementet e studiuara në kafshët që u mjekuan qëndrojnë më lart në krahasim me ato, që u vunë re në grupet e kontrollit.

Në punim vihet re ekzistenca e një lidhjeje të ngushtë midis ndryshimeve të gjakut periferik, dozës së rrezatimit dhe klinikës së sëmundjes. Kjo lidhje u studiua, nga njëra anë, kryesisht me ndryshimin e qelizave të serisë së bardhë dhe, nga ana tjetër, me shkallën e sëmundjes temperaturën, hemorragjinë e ngordhshmërinë, duke përdorur edhe metodat matematikore. Sidomos shtimi dhe zgjidhja e tri prej këtyre lidhjeve, si nadiri i leukociteve-shkalla e sëmundjes, nadiri i leukociteve-temperatura dhe nadiri i trombociteve-shkalla e hemorragjisë, janë zgjidhje origjinale të autorit të librit, të cilat janë të thjeshta dhe orientues për të vendosur shpejt e drejt diagnozën, taktikën e mjekimit dhe prognozën e sëmundjes. Për të vërtetuar saktësinë e punimit, autori studioi edhe palcën e kockave në dy faza të sëmundjes, përveç të dhënave të marra para rrezatimit. Më të ndjeshme ishin ato të serisë së bardhë, pastaj ato të serisë së kuqe. Të dhënat e marra autori i krahason me ato të dëmtimeve të njerëzve në Hiroshima e Nagasaki, duke treguar se ka një ngjashmëri të madhe midis ndryshimeve të palcës së kockave në njerëz e në kafshë.

Duke marrë parasysh rëndësinë që u jepet ndryshimeve gjenerative në qelizë, si hallkë kryesore ku fshihen «misteret» e mekanizmit të dëmtimit rrezor, u studiuan edhe ndryshimet në nivelin e bërthamës dhe të citoplazmës në qelizën e palcës së kockave. Nga punimi del se shpeshtësia e llojeve të ndryshme degjenerative citologjike pas rrezatimit është më e madhe se para rrezatimit si në numër, ashtu dhe në madhësi, por siç shprehet vetë autori, të dhënat në këtë drejtim duhet të plotësohen më tej.

Gjatë gjithë punimit, autori i krahason të dhënat e tij me ato të autorëve të ndryshëm, dhe në raste të veçanta, duke polemizuar me ta. Libri ka vlera të mëdha për kohën e sotme, por akoma më të mëdha për të ardhmen, meqenëse energjia bërthamore po bëhet çështje e ditës dhe do t'i shërbejë një grupi të madh mjekësh, biologësh e fizikantësh. Këto vlera vihen në dukje akoma më mirë duke e parë punimin në këndvështrimin e mbrojtjes nga rrezatimet jonizuese si të kohës së paqes (përfshi edhe aksidentet nga reaksionet bërthamore, siç është aksidenti i Cernobilit), ashtu dhe në kushtet e një lufte me përdorimin e armëve bërthamore.

KSHM Spiro Mëhilli

PERMBAJTJA

Faqe

Mehdi Agolli, Lutfi Alia: Rritja e rendimentit dhe efektivitetit të veprimtarisë pedagogjike e shkencore — detyra themelore të Kongresit të 9-të të PPSH për Fakultetin e Mjekësisë	9
Sabit Brokaj, Spiro Qirko, Lutfi Muka, Ylli Popa: Dobia e ekokardiografisë në vlerësimin e kardiomiopatisë kongjestive (KMK)	13
Pandora Ketri: Disa të dhëna mbi ajrosjen mushkëriore të punëtorëve të nëntokës të minierës së gymyrgurit të Valiasit	23
Lumturi Orozi: Përvoja jonë në parandalimin e sëmundjes së membranave hialine me trajtimin para lindjes të nënës me kortikoidë	35
Eduard Gjika: Probleme të trajtimit të thyerjeve suprakondilare humerale në fëmijë	43
Mehmet Dybeku: Hipertireoza rishfaqëse pas tiroidektomisë subtotale	51
Skënder Çiço, Mantho Nakuçi: Të dhëna paraprake mbi disa ndryshime citomorfologjike në të sëmurët me leper dhe tuberkuloz të mjekuar me rifadinë dhe lampren	61
Genc Sulçebe, Xheladin Çeka: Përcaktimi i vlerave të limfociteve B dhe T në gjakun periferik	67
Adnan Këlliçi: Kirurgjia konservative e kancerit të laringut. Përvoja jonë këta 10 vjetët e fundit	77
Xheladin Çeka, Arben Hoxha, Bardhi Çakoy: Identifikimi i limfociteve T me anën e rozetave eritrocitare (RE)	85
Arben Hoxha: Kundërtrupëzat antibërthamore tek të sëmurët me poliartrit reumatoid	93
Ilir Kajo, Bashkim Zyka: Ndjekja klinike dhe fibroskopike e ulcerës së stomakut	97
Agim Koçillari: Ndikimi i duhanit në rezultatet e largëta të ulcerës gastro — duodenale të shpuar, trajtuar me qepje të thjeshtë	105

STOMATOLOGJI

Dhori Pojani, Samedin Gjini: Përvoja e klinikës sonë në trajtimin e defekteve të lindura të buzës	111
Samedin Gjini, Ylli Shtylla: Një rast me fleqmonë orbitale me origjinë nga dhëmbët	119
Selfo Shehu, Donika Muska: Mikroflora në pulpita dhe ndjeshmëria nga pastat me hidroksid kalciumi dhe antibiotikë	125

HIGJENE DHE EPIDEMIOLOGJI

Vladimir Gusmari: Kërkime serologjike mbi infeksionin toksoplastik në gra shtatzëna	133
---	-----

KUMTESA

Pëllumb Karagjozi, Maksim Cikuli: Një rast me sindromën Stickler	143
--	-----

EKSPERIMENTALE

Ndok Marku, Sezai Braho: Metabolizmi glicerolipidik në indin trunor gjatë epilepsive eksperimentale	149
Halo Keraj: Trajtimi i thyerjeve me armë zjarri me mungesa të mëdha indesh	157

RECENSION

Foto Toti: Mbi monografinë «Mjekimi ortopedik i parodontopative»	167
Spiro Mëhilli: Recension i librit Veprimi i rrezatimeve jonizuese mbi sistemin e gjakut	171

CONTENTS

	Page
<i>Mehdi Agolli, Lutfi Alia</i> : The enhancement of productivity and effectiveness of pedagogical and scientific activity — the essential task set by the 9th congress of the PLA to the faculty of medicine	3
<i>Sabit Brokaj, Spiro Qirko, Lutfie Muka, Ylli Popa</i> : The case of echocardiography in the diagnosis of congestive cardiomyopathy	13
<i>Pandora Ketri</i> : Some data regarding the lung ventilation of miners at the Valias colliery	23
<i>Lumturi Orozi</i> : Our experience in the prevention of the hyaline membrane disease by the prenatal corticoid treatment of the mother	35
<i>Eduard Gjika</i> : Problems of the treatment of the supracondylar fractures of humerus in children	43
<i>Mehmet Dybeku</i> : Hyperthyroidism recurring after subtotal thyroidectomy	51
<i>Skënder Çiço, Mantho Nakuçi</i> : Preliminary finding of certain cytomorphologic changes in patients with leprosy or tuberculosis treated with rifadine and lamprene	61
<i>Genc Sulçebe, Xheladin Çeka</i> : Determination of the relative values of B and T lymphocytes in peripheral blood	67
<i>Adnan Këlliçi</i> : Conservative surgery of the larynx for cancer. Our experience of the past ten years	77
<i>Xheladin Çeka, Arben Hoxha, Bardhi Çako</i> : Identification of T lymphocytes by the rosette method	85
<i>Arben Hoxha</i> : Anti — nuclear antibody in patients with rheumatoid polyarthritides	93
<i>Ilir Kajo, Bashkim Zykaç</i> : Clinical and fibroscopic follow-up of patients with gastric ulcer	97
<i>Agim Koçillari</i> : Effect of smoking on the late results of the treatment by simple suture of ruptured gastro-duodenal ulcers	105

STOMATOLOGY

<i>Dhori Pojani, Samedin Gjini</i> : Our clinical experience in the treatment of congenital defects of the lips	111
<i>Samedin Gjini, Ylli Shtylla</i> : An orbital phlegmone of dental origin	119
<i>Seljo Shehu, Donika Muska</i> : The microflora of pulpitis and its sensitivity to pastes composed of calcium hydroxide and antibiotics	125

HYGIENE AND EPIDEMIOLOGY

<i>Vladimir Gusmari</i> : Serologic investigation for toxoplasmosis in pregnancy.	133
---	-----

COMMUNICATIONS

<i>Pëllumb Karagjozi, Maksim Cikuli</i> : A case of Stickler's syndrome	143
---	-----

EXPERIMENTAL WORKS

<i>Ndok Marku, Sezai Braho</i> : Glycerolipid metabolism in the brain tissue during experimental epilepsy	149
<i>Halo Keraç</i> : Treatment of fire-arm fractures with important loss of tissues.	157

RECENSIONS

<i>Foto Toti</i> : The monography «Mjekimi ortopedik i parodontopative»	167
<i>Spiro Mëhilli</i> : The book «Veprimi i rrezatimeve jonizuese mbi sistemin e gjakut»	171

SOMMAIRE

	Page
<i>Mehdi Agolli, Lutfi Alia</i> : L'accroissement du rendement et de l'effectivité pédagogique et scientifique est une tâche primordiale du 9-ème Congrès du Parti du Travail d'Albanie pour la faculté de médecine.	3
<i>Sabit Brokaj, Spiro Qirko, Lutfie Muka, Ylli Popa</i> : L'utilité de l'échocardiographie dans la cardiomyopathie congestive (CMC)	13
<i>Pandora Ketri</i> : Quelques données sur la ventilation pulmonaire chez les travailleurs de mines de Valias	23
<i>Lumturi Orozi</i> : Prévention de la maladie des membranes hyalines par traitement prénatale de la mère par des corticoïdes	35
<i>Eduard Gjika</i> : Les problèmes de traitement des fractures supracondyliennes de l'humerus chez l'enfant	43
<i>Mehmet Dybeku</i> : L'hyperthyroïde récidivante après thyroïdectomie subtotale.	51
<i>Skënder Çiço, Mantho Nakuçi</i> : Données préliminaires sur quelques modifications cytomorphologiques chez les malades atteints de lèpre et de tuberculose traités par de la rifadine et du Lampren	61
<i>Genc Sulçebe, Xheladin Çeka</i> : Détermination des valeurs des lymphocytes B et T dans le sang périphérique	67
<i>Adnan Këlliçi</i> : A propos de la chirurgie conservatrice du cancer du larynx	77
<i>Xheladin Çeka, Arben Hoxha, Bardhi Çako</i> : Identification des lymphocytes T par les rosettes	85
<i>Arben Hoxha</i> : Anticorps antinucléaires chez les malades avec polyarthrite rhumatoïde	93
<i>Ilir Kajo, Bashkim Zykaç</i> : Observation clinique et fibroscopique chez les malades avec ulcère de l'estomac	97
<i>Agim Koçillari</i> : Influence de la tabagisme sur les résultats à long terme de l'ulcère gastro-duodénale perforé et traité chirurgicalement par simple couture	105

STOMATOLOGIE

<i>Dhori Pojani, Samedin Gjini</i> : Sur le traitement des anomalies congénitales de la lèvre	111
<i>Samedin Gjini, Ylli Shtylla</i> : Un cas avec phlegmon orbital d'origine dentaire.	119
<i>Seljo Shehu, Donika Muska</i> : Microflore des pulpites et sa sensibilité envers les pâtes composées d'hydroxide de calcium et d'antibiotiques	125

HYGIENE ET EPIDEMIOLOGIE

<i>Vladimir Gusmari</i> : Etude sérologique pour déterminer la toxoplasmose pendant la période de gestation (données préliminaires)	133
<i>Pëllumb Karagjozi, Maksim Cikuli</i> : Un cas de syndrome Stickler	143

EXPERIMENTAUX

<i>Ndok Marku, Sezai Braho</i> : Etude sur le métabolisme glycéro-lipidique du tissu nerveux dans les épilepsies expérimentales	149
<i>Halo Keraç</i> : Traitement des fractures causées par arme à feu associées à un défaut prononcé de tissus	157

RECENSIONS

<i>Foto Toti</i> : Sur la monographie «Mjekimi ortopedik i parodontopative»	167
<i>Spiro Mëhilli</i> : Sur le livre: «Veprimi i rrezatimeve jonizuese mbi sistemin e gjakut»	171